

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՔԱՐՈՉԸ ՓՐԿՉԻ ՀՐԱՇԱՓԱՌ
ՍՈՒՐԲ ՀԱՐՈՒԹՅԱՆ ՏՈՆԻ ԱՌԹԻՎ ՄԱՅՐ ՏԱՃՄԱՐՈՒՄ

(1972 թ. ապրիլի 2)

Յանուն Հօր և Ռրդոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, ամեն:
Այսօր սունն է մեծ ավետիսին: Այսօր Զատիկ է:
Այսօր «չարեաւ Քրիստոս ի մեռելոց»:

Հավատացյալ և սիրեցյալ ժողովուրդ մեր որ ի Հայաստան և որ ի արևու-
որս աշխարհի:

Փրկչին մեր Քրիստոսի Հարության ավետիսով կողջունենք ձեզ ուրախ
սրտով և Փրկչի Իջման այս սուրբ սեղանի առաջ կաղոթենք, որ բոլորդ ար-
ժանի դառնաք Իր լույս Հարության շնորհներուն: Ինչպես Հիսուս, խաչափայ-
տին վրա մեռավ աշխարհի մեղքը բառնալով, և ապա հարություն առավ
հաղթելով մահը, այսինքն պտուղը մեղքին, այնպես ալ ձեզի, հարազատներ
Մեր, կմաղթենք որ երկնային ողորմությամբ և ձեր բարի կյանքով ու առաքի-
նի գործերով, հաղթող հանդիսանաք ընդդեմ մեղքին, ընդդեմ չարին, և հոգե-
վին վերածնիք, վերանորոգվիք՝ արդարացած, սրբացած:

Հայտնի է բոլորիս, թե աշխարհի վրա մարդը միակ էակն է որ իր ինք-
նության, իր եսին գիտակցությունը ունի, որ կըմբռնե իր գործած չարն ու բա-
րին, որ հետևաբար պատասխանատու է իր վարած կյանքին ու կատարած
գործերուն համար: Մարդ էակը ուրեմն իր գիտակցության առջև հնարավոր-
ությունը ունի հասկնալու և դատելու իր արարքները՝ եթե անոնք բարի են
կամ թե չար:

Մարդու այս ներքին գիտակցական վիճակը կամ կարողությունը կկոչենք
խիղճ: Խրիմյան Հայրիկ պատկերավոր կերպով այսպես կաահմանե գայն՝
«Թիղճը հաշվեպահանջ ուստիկան է որ իբրև դատավոր, սրտի աթոռին վրա
բազմած կխայթահարե միշտ»:

Մեր մայր դաստիարակ եկեղեցին կմղե մեզ բոլորս, որ Աստուծո առջև
անխառն անկեղծությամբ՝ ինքնաբնության, ինքնաբնադատության են-

թարկենք զմեզ և մեր արարքները, սեփական խղճի դատաստանի միջնորդությամբ:

Քննել մեր եւը, դատել մեր գործերը ու զոջումի գալ մեր մեղքերուն համար, մեր սխալներուն և տկարություններուն համար, կենթադրե ամեն բանն առաջ բացարձակապէս անկեղծ ըլլալ՝ անվախ ու վճռական: Մեր սեփական ամձին և գործերուն հանդեպ անկեղծ ու անաշտ դատավոր դառնալ՝ բարոյական հերոսություն մըն է որուն քիչերը միայն կրնան հասնիլ: Պետք է իրավ քրիստոնյա ըլլալ, բարձրամալու համար այդ բարոյական կատարին: Ահա այդպիսի անկեղծություն և ինքնադատաստան և զոջում կուսահանջե մեզմն մեր եկեղեցին:

Հրածարիլ մեղքեն, ազատիլ չարիքեն, սխալեն, անկեղծորեն զոջալ ու խոստովանիլ զանոնք, և ապա ապաշխարությամբ ու բարի գործերով արդարանալ, ահա քրիստոնէական ըմբռնումը՝ մարդու բարոյական ինքնակերտման, արդարացման ու փրկության, որ հոգեկան մեծագույն հեղաշրջումը կտեղծե մարդկային գիտակցության ու պատմության մէջ:

Հիշենք պատարագիչ քահանայի խոսքերը ողոյսալ հավատացյալ ժողովորդին ամեն կիրակի ս. Սեղան բարձրանալէ առաջ. «Տէր Աստուած տացէ ձեզ ժամանակ ապաշխարելոյ և գործելոյ զբարիս»:

Առանց մեղքի գիտակցության՝ չկա խիղճ, առանց խղճի՝ չկա զոջում և բարին գործելու կամեցողություն, առանց զոջումի և բարի գործի՝ չկա մեղաց թողություն, չկա արդարացում, առանց արդարացման, չկա փրկություն, չկա լիստուծո արքայություն:

Իսկ առանց Աստուծո արքայության տեսիլքին՝ չկա արդարություն, չկա խաղաղություն, չկա երջանկություն մարդկային աշխարհին մէջ:

Եվ խորհիլ թե մանավանդ մեր օրերուն, համայն մարդկությունը ինչքան կըղձա հասնիլ, վերջապէս հասնիլ, նախահանգիստը երջանիկ խաղաղության... նախահանգիստ որ տակաւին, ավա՛ղ, երազ մըն է լոկ, տեսիլք մը լուսաշող: Բայց նաև պատգամ մը հզոր ու հզորացուցիչ:

Հավիտենապէս հզոր պատգամն այդ աստվածային երկինքներեն աշխարհին ընծա բերավ Ինքը Քրիստոս, ցույց տալու համար ճանապարհը դեպի նախահանգիստը երջանիկ խաղաղության ու փրկության, մարդու ազատագրումովը մեղքի և մահվան կապանքներեն:

Եվ ահա երկու հազար տարիներ շարունակ՝ նույն Ինքը Քրիստոս, մարդկային խղճի բարձունքներեն, համայն մարդկության կրաշխե միշտ նույն պատգամը փրկարար հրաշափառորեն աստվածային դարձած գողգոթայի աշխարհասասան Իր զոհարելությամբ և ապա Իր ամենահաղթ Հարությամբ:

Այսօր Զատիկ է, սիրելի հավատացյալներ, և մենք բոլորս անսահման մխիթարությունը ունինք Հարության մեծ ավետիսը ընդունելու պատեղ, սուրբ Էջմիածնի բազմադարյան այս տաճարի կամարներուն տակ: Այսօր, այստեղ, մանավանդ կզգանք ճշմարտությունը և կենդանությունը Փրկչին մեր Քրիստոսին և Իր Ավետարանին, զոր մեր նախնիք, առաքելական դարեն իսկ սկսյալ, իրենց սրտին մէջ ամուր պահպանեցին և իրենց աչքերը փակեցին հավետ ապրելու հուսով:

Այսօր, այստեղ, մեզի հետ են դարերը որ անցան, մեզի հետ են լուսաբնակ հայրերը մեր, մեզի հետ է բովանդակ հոգին համայն հայության:

Այսպէս է որ, ինչպէս երկու հազար տարիներ առաջ՝ Հայաստանի առաջին քրիստոնյաները, ինչպէս երանելի դարուն սուրբն Փրկողը Լուսավորիչի, ինչպէս հերոսական օրերուն Ղևոնդյանց և Վարդանանց սուրբերուն, մենք՝

զավակները նույն կեկեղեցիին և նույն ժողովուրդին հայոց, նույն հավատքով, նույն անմար հույսով ու ցնծությամբ՝ հաղթականորեն կերգենք միասիրտ ու միահոգի՝

**«Քրիստոս յարեալ ի մեռելոց, մահուամբ զմահ կոխեաց
Եւ յարութեամբն իյրով մեզ զկեանս պարգևեաց»:**

Այսօր հայությունը ամբողջ, բայց մանավանդ հայաստանցի աշխատավոր չարքաշ ժողովուրդը որ անա ավելի քան հիսուն տարիներն ի վեր իր ճակտի քրտիներով ու ստեղծարար տենդով քարեն հաց և լույս կհանե, գուցե ավելի քան անցյալի մեջ կհավատա Հարության հրաշքին և հավերժական կյանքին, վասնզի ինք ևս խաչված ու գրեթե մեռյալ էր, բայց հարություն առավ երկնային արդարությամբ ու իր քաջ որդվոց արյան հեղմամբ: Հարություն առավ ու վերածնավ՝ իբրև ազգություն, իբրև պետություն, իբրև կառուցող ու ծաղկող հայրենիք ամենայն հայոց:

Մահվան ու չարին կապանքներեն ազատագրված հայ ժողովուրդը, քաջ գիտև այսօր զնահատել կյանքը և շինարար աշխատանքը, որոնք իրենց առատ պտուղները կարողացան սույ խաղաղության պայմաններու մեջ:

Ահա թե ինչու այսօր, երբ մեր եկեղեցին կփառավորե նվիրական հիշատակը Հիսուսի հարության, և կոզեկոչև բարիին ու կյանքին հաղթությունը ընդդեմ չարին ու մահվան, մենք՝ բոլոր հայերս անգամ մը ևս կխոստովանինք թե կհավատանք հարուցյալ Փրկչին Քրիստոսին, կհավատանք մարդու բարոյական հանճարին, կհավատանք մարդոց ու ազգություններու եղբայրության, կհավատանք այն բոլոր ուժերուն որոնք կգործեն ու կպայքարին աշխարհի վրա հաստատելու համար խաղաղությունը տևական:

Այո, կհավատանք այս բոլորին, սրովհետև ճշմարտապես «Յարեալ Քրիստոս ի մեռելոց»:

Հարազատ զավակներ Մեր, սուրբ Հարության ավետիսով, անմար լուստ խորան սուրբ Էջմիածնեն, թող բաշխվին ձեզի ամենուղ շնորհները բոլոր և սերն ու խաղաղությունը Տյառն մերո Հիսուսի Քրիստոսի, որուն փառք հավիտյանս, ամեն:

Ձեզ և մեզ, մեծ ավետիս՝ «Քրիստոս յարեալ ի մեռելոց»:

